

SOSYAL SORUNLAR

KISA ÖZET

KOLAYAOF

Ünite 1: Sanayi Devrimi ve Sosyal Sorunlar

Sanayi Devrimi, insanlık tarihindeki en önemli alt-üst oluş anıdır. Ekonomik, toplumsal, kültürel ve politik yapılar temelden değişmiş ve yeni bir tarihsel sürece girilmiştir. Kuşkusuz bu büyük dönüşüm, insan yaşamını muazzam düzeyde kolaylaştıran ve insanın gelişmesini sağlayan bir dönüşümdür. Bir önceki geleneksel dönemde hayal bile edilemeyecek düzeyde insan ömrü uzamış, ulaşım-iletişim uzak mesafeleri küçültmüş, salgın hastalıklar önlenmiş, kaliteli ve sağlıklı bir yaşam mümkün hale gelmiştir. Hızlı ve baş döndüren değişimler ve gelişmeler, ekonomik ve toplumsal yaşamı tamamıyla yeni bir yörüngeye oturtmuştur. Artık hiçbir şey eskisi olamazdı ve yeni bir dünya kuruldu. Bu yenedünyanın kendine özgü karakteristikleri var. Eğitimi, yeteneği, deneyimi önceleyen; bireysel özgürlüğü destekleyen, sağlıklı yaşamı öğütleyen olumlu niteliklerinin yanı sıra bu yenedünyanın kendine özgü sosyal sorunları da var. Kitlesele ve yapısal işsizlik, yoksulluk gibi sosyal sorunlar sanayi toplumuyla birlikte insanlığın gündemine oturan sorunlar olmuştur.

Nüfus artışı, kırdan kente kitlesele göçler, anlam ve değer dünyasının değişimi, teknolojik yeniliklerle gereğinden fazla üretim, kar ve sermaye biriktirme hırsı ve benzeri özellikler sanayi toplumunun kendine özgü sosyal sorunları üretmesindeki temel nedenler olmuştur.

Uzmanlaşmış işgücüne duyulan ihtiyaç, disiplinli çalışma koşulları, işyerindeki yeni hiyerarşik yapı gibi yeni nitelikler insanların uyum sorununu da yaratmış ve daha önceleri görülmeyen sosyal sorunlara yol açmıştır.

Not: Feodal sözleşme, feodal bey ile vassal arasında karşılıklı hukuki, mali ve askeri yükümlülükleri kapsayan ve aslında koruyan ile korunan arasındaki yeni feodal bey ile vassal arasındaki sözleşmedir. Vassal; feodal bey tarafından korunan ve karşılığında feodal beye savaflara katılmak dahil olmak üzere hizmet eden bir tür hizmetli konumundaki kişidir. Vassal, feodal beye verdiği hizmeti karşılığında belirli korunma haklarını elde eder. Örneğin, vassal öldüğünde çocuklarının yetişmesi ve korunması feodal beyin sorumluluğunda olmaktadır.

SOSYAL SORUNLAR

Sanayileşme, ilerleme, üretim artışı, uzun yaşam beklentisi ve teknolojik buluşlar gibi çok temel gelişmelere neden olmasına karşın, aynı zamanda bazı önemli sorunlara da yol açmıştır. Yeni işçi sınıfının doğuşu sanayileşme sürecinde gerçekleşmiştir ve bu sınıfın karşılaştığı sorunlar daha önceki tarihsel süreçte rastlanılmamış türden sorunlardır.

Sosyal sorun, toplumun önemli bir bölümünü etkileyen, arzu edilmez bir duruma işaret etmektedir. Sosyal gerçeklik ile sosyal ideal arasında eğer bir uçurum varsa ve bir sosyal grup bu durumu rahatsızlık verici olarak değerlendiriyorsa, ortada çözülmesi gereken bir sosyal sorun var demektir. Sosyal sorunların çözülmesi de toplumun kolektif olarak sorunluluk üstlenmesini gerektirmektedir. Sosyal sorunların çözümüne yönelik politikalar sanayi dönemine damgasını vuran önemli bir özelliktir. Ciddi sayılabilecek çalışmalara rağmen, hala kitlesele işsizlik, yoksulluk, yaşlılığa, engelliğe dair sorunlar çözüm beklemektedir.

Sosyal sorunlarla mücadele, esasında, Sanayi Devriminin gerçekleşmesini takiben İngiltere’de ilk kez ortaya çıkmıştır. Devrim sonrası toplumsal yapıda ciddi değişimler yaşanmış ve bu değişimlerin bir sonucu olarak kitlesele yoksulluk ve işsizlik gündeme oturmuştur. Bu sorunların üstesinden gelmek için sosyal politika olarak bilinecek olan yeni bir çalışma alanı ortaya çıkmıştır.

Sosyal politika, çalışma ilişkilerini düzenlemeyi hedefleyen, sosyal yardımlaşmayla ilgili olan ve eğitim, sağlık, emeklilik politikalarıyla ilgilenen bir çalışma alanıdır. Sanayi toplumunun en önemli sosyal sorunlarının çözümü için geliştirilen sosyal politikalar, bazı temel buluşlara imzalarını atmışlardır. Yoksullukla devlet yardımları aracılığıyla mücadele etmek, eğitim ve sağlık hizmetlerinin devlet

tarafından ücretsiz sunulmasını sağlamak, istihdam sorunlarını çözmek için programlar geliştirmek gibi çok önemli politikalar sosyal politika çalışma alanının başarılarından sayılabilir.

Sosyal politikanın toplumsal ve siyasal sahalarda etkinlik kazanması, esasında, sosyal devlet olarak ifade edilen devlet yapılanmasını anlatmaktadır. Sosyal devlet, toplumda güçsüz olduğu kabul edilen, kendi yaşamını desteksiz sağlıklı biçimde sürdürmesi mümkün olmayan kitlelere devletin doğrudan katkısının olması gerektiğine yönelik duyarlılığı olan bir devlet modelidir.

Bu devlet modelinin, ortaya çıkmasında, sanayileşmenin temel modeli olan kapitalist ekonominin servet dağılımındaki adaletsizliği, çarpık gelir dağılımı gibi etkenler rol oynamıştır. Uzun sayılabilecek bir dönemde sosyal devlet pek çok ülkede etkin olmuştur. Ancak, son yıllarda bu devlet modelinin sarsıldığı ve hatta bazı ülkelerde bu modelden vazgeçildiği görülmektedir. Neo-liberal ekonomik politikanın neredeyse tüm dünyada etkin olmaya başladığı günümüzde, devletin sosyal yaşamdaki etkisinin azaldığı bilinmektedir.

Artık, herkesin kendi başının çaresine bakması gerektiği yönündeki anlayış yeni sosyal dayanışma ve sosyal sorunlarla mücadele yollarını dayatmaktadır. Sosyal sorunlar, hala toplumların yüzleşmek ve çözmek zorunda olduğu temel sorunlar olarak yaşamaktadır. Daha adaletli, daha kabul edilebilir bir toplumsal yaşam için sosyal sorunlarla mücadeleye devam edilmesi kaçınılmazdır.

Ana Sosyal Sorunlar

Batı'da sosyal sorunlar üzerine yazılmış herhangi bir kitabın içindekiler bölümüne göz attığımızda sosyal sorunların boyutunun son derece geniş olduğunu görürüz. Bu kitapların sosyal sorunlar olarak irdeledikleri sorunlar ana başlıklarıyla söylersek şunlardır: yoksulluk, işsizlik, ekonomik ve sosyal eşitsizlik, sağlık, eğitim ve aile kurumlarına ilişkin sorunlar, suç ve şiddet sorunları, yaşlılık, engellilik sorunları, uyuşturucu bağımlılığı, ırkçılık, etnik milliyetçilik, nüfus artışı, cinsiyetçilik, çevre sorunları, kentleşme ve çalışma ilişkileri sorunlarıdır.

İrkçılık, cinsiyetçilik, etnik milliyetçilik gibi sorunlar insanların içine doğdukları kültürel gruplarından dolayı yüz yüze geldikleri sosyal sorunları ifade etmektedir. Gerek çalışma yaşamında gerekse günlük yaşamında pek çok insan ırksal, etnik ve cinsel ayrımcılığa tabii tutulabilmektedir. Demokrasinin ve insan haklarının kaydettiği önemli gelişmelere karşın hala eşitsizlik önemli bir sosyal sorun olarak çözüm beklemektedir. Örneğin, bazı ülkelerde hala göçmenlere karşı bazı grupların ciddi bir dışlaması ve düşmanlığı söz konusudur. Ya da bazı toplumlarda hala kadınlar, erkeklerle eşit insan haklarına sahip değillerdir.

Sanayileşme

Sanayileşme, tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş sürecidir. Sanayileşme, aynı zamanda, hali hazırda sanayileşmiş toplumlardan sanayinin diğer toplumlara yayılması olarak da tanımlanmaktadır. Sanayileşme, orta sınıfin (kapitalistlerin) öncülüğünü yaptığı bir gelişmedir. Yani sermayeyi elinde bulunduran ve ticari yaşamı belirleyen toplumsal sınıf, sanayileşmede temel bir rol oynamaktadır. Ancak, kalkınmakta olan ya da geri kalmış olduğu düşünülen toplumlarda aynı durum söz konusu değildir. Daha ziyade, bu toplumlarda devlet tarafından siyasal programlar aracılığıyla sanayileşme gerçekleştirilmeye çalışılır.

Toplumsal farklılaşma ve tabakalaşma, sanayileşme sürecinde önemli ölçüde değişime uğrayan diğer bir alandır. Yerleşik hayata geçtiği andan itibaren toplumlar farklı çıkarları ve yükümlülükleri olan toplumsal sınıflara ve tabakalara bölünmüştür. Aynı şekilde, toplumlar geliştikleri sürece yeni toplumsal farklılaşma süreçlerini yaşamışlardır. Sanayileşme sürecinin getirdiği önemli yeniliklerden birisi, kuşkusuz, üst düzeydeki bir farklılaşma ve yeni bir tabakalaşma sistemidir.

Toplumsal ve Kültürel Yapı

Sanayi toplum yapısının öncelikli özelliği, iki yeni toplumsal sınıfın çıkar karşıtlığına dayalı bir özelliktir. Kuşkusuz, yerleşik hayata geçildiği andan itibaren toplumlar karşıt çıkarılara ve eğilimlere sahip sınıflara dayanan bir yapıya sahiptirler. Ancak, sanayi toplumunda sınıflar arası mücadele doğrudan doğruya gerçekleşmekte ve deyim yerindeyse iki ana sınıf, burjuva sınıfı ve işçi sınıfı, göğüs göğüse çarpışmaktadırlar. Hatta, sanayi toplumunu toplumsal sınıflar arası mücadelenin kurumsallaştığı toplum olarak anlamak mümkündür. Yani hukuksal ve siyasal düzlemlerde de sınıfsal durumlar tanınmakta ve sınıf çatışmaları yasal sistemin içine çekilmektedir.

Etnosantrik algı, kendi kültürünü merkeze alarak diğerkültürleri ve kültürel pratikleri kendi kültürünün değer yargılarına göre değerlendirmektir. Sanayi toplumunun çözülmeye başladığını ve sanayi sonrası bir toplumsal yapının oluşmakta olduğunu tartışan Daniel Bell gibi sosyal bilimciler de vardır.

Siyasal Yapı

Sanayi toplumunun siyasi yapısı merkezi ulus-devlet sistemi olarak ifade edilebilir. Feodal sistemde merkezi yönetim güçsüz bir krallık iken, sanayi toplumunda merkezi yönetim son derece güçlüdür. Yerel güçlerin merkezi yönetime tabi olduğu ve merkezi bürokrasinin ülkenin tüm yerleşim birimlerinden sorumlu olduğu ulus-devlet sistemi tarihsel anlamda bir ilerlemeyi de ifade etmektedir. Ulus-devlet, bir ulusun devleti ya da halkın kendi yönetim sistemini belirlemesi anlamlarına gelebilir

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/sosyal-sorunlar-ady212u?search=sos116u>